

KISGRAFIKA

49. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.
Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”.
Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519., internetcím: www.kisgrafika.hu
Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán, dr. Soós Imre
Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár; e-mail: info@kisgrafika.hu

Karácsony. König Róbert linómetszete, X3 (2000), 95×135

TARTALOM

- Újabb Van Gogh Múzeum nyílt Hollandiában (Soós Imre)
- Élet a művészet szolgálatában (Zenei József)
- Miért szép, ami művészi? (Vasné Tóth Kornélia)
- Gondolatok ifj. Feszt László művészetéről (Somogyi Zsófia)
- 110 éve született Sterbenz Károly (Orbán Anna)
- König Róbert M.S.-mester díjas (Palásthy Lajos)
- Nagy László Lázár Cegléd város díszpolgára (Várkonyi Zsolt)

HÍREK – LAPSZEMLE – KÖNYVESPOLC – EGYESÜLETI HÍREK

2010/4

KÉSZÜLT A NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL

NCA
NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM

Van Gogh kalapos portréja.
Kőhegyi Gyula linómetszete, X3, 150x110

Van Gogh halálának századik évfordulójára kiadott holland bélyegblokk
(105x145)

VAN GOGH 1890-1990

f 2.50

f 2.50

niet voor frankering

Nuenen C.A.

Stichting Nuenen-100 jaar Van Gogh

59.41	Uelen				
60.11	"				
61.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 544 Oostvaardersplassen Alst
62.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 545 Oostvaardersplassen Alst
63.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 546 Oostvaardersplassen Alst
64.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 547 Oostvaardersplassen Alst
65.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 548 Oostvaardersplassen Alst
66.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 549 Oostvaardersplassen Alst
67.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 550 Oostvaardersplassen Alst
68.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 551 Oostvaardersplassen Alst
69.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 552 Oostvaardersplassen Alst
70.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 553 Oostvaardersplassen Alst
71.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 554 Oostvaardersplassen Alst
72.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 555 Oostvaardersplassen Alst
73.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 556 Oostvaardersplassen Alst
74.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 557 Oostvaardersplassen Alst
75.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 558 Oostvaardersplassen Alst
76.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 559 Oostvaardersplassen Alst
77.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 560 Oostvaardersplassen Alst
78.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 561 Oostvaardersplassen Alst
79.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 562 Oostvaardersplassen Alst
80.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 563 Oostvaardersplassen Alst
81.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 564 Oostvaardersplassen Alst
82.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 565 Oostvaardersplassen Alst
83.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 566 Oostvaardersplassen Alst
84.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 567 Oostvaardersplassen Alst
85.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 568 Oostvaardersplassen Alst
86.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 569 Oostvaardersplassen Alst
87.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 570 Oostvaardersplassen Alst
88.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 571 Oostvaardersplassen Alst
89.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 572 Oostvaardersplassen Alst
90.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 573 Oostvaardersplassen Alst
91.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 574 Oostvaardersplassen Alst
92.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 575 Oostvaardersplassen Alst
93.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 576 Oostvaardersplassen Alst
94.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 577 Oostvaardersplassen Alst
95.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 578 Oostvaardersplassen Alst
96.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 579 Oostvaardersplassen Alst
97.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 580 Oostvaardersplassen Alst
98.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 581 Oostvaardersplassen Alst
99.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 582 Oostvaardersplassen Alst
100.11	"	Van Gogh Vincent Willem	1	-	Postzegel F. 583 Oostvaardersplassen Alst

ÚJABB VAN GOGH-MÚZEUM NYÍLT HOLLANDIÁBAN

Első negyedévi számunkban hírt adtunk arról, hogy a németalföldi NUENEN városban még az idén múzeum nyílik Van Gogh emlékére, aki itt egykor két évet töltött. Az iránta érzett tisztelet jegyében a város felvette a VAN GOGH VILLAGE nevet és a kiállítások céljára átengedték az egykori városháza emeletes épületét. Ennek átalakítási munkálatai befejeződtek és szeptember közepén sor került az ünnepélyes megnyitásra.

A város színháztermében jelen volt a polgármester és munkatársain kívül a Van Gogh-család több tagja, az amszterdami Van Gogh Múzeum és az otterlói Kröller-Müller Alapítvány képviselői, nagyszámú közönség kíséretében. Az újonnan használatba veendő épület kulcsát bársonypárnán a Van Gogh család fiatal nőtagja hozta. Szokatlan módon a díszes kapukulcs egy madárfészekben lapult meg. (A fészeknek a festő életében megkapó jelentéstartalma volt. Ez a többször megfestett motívum emlékeztette őt a családi otthon melegére, mely után egész vándoréletében vágyakozott.) Fanfárok hangja mellett vonult át a közönség a múzeumépületbe, ahol a királynő képviselője átadta a gyűjtemény ügyében évtizedek óta fáradozó Ton de Brouwer úrnak Brabant tartomány legmagasabb kitüntetését, a Jan Herceg díjat.

A múzeum ez alkalommal a VINCENTRE nevet kapta. Ez a mozaikszó a festő keresztnéve és a Centrum (Központ) szó összevonásából jött létre. Utal ez az intézmény múltjára is, ugyanis az ekkor kintüntetett múzeumvezető dokumentációs központjában már 1976 óta gyűjtötte a festőre vonatkozó emlékeket. Van Gogh ugyanis ebben a városban alkotta meg életművének mintegy egy negyedét, körülbelül 550 rajzát és festményét. Itt még ma is mintegy 20 olyan épület, helyszín látható, melyet a festő itteni tartózkodása során megfestett.

Az új múzeum a magyar művészek számára is a megmutkozás lehetőségét nyújtja. Már a megnyitó napjára elkészült pompás kisgrafikai kiállításuk. Ezen tíznél több magyar grafikus alkotásai szerepelnek. Örömmel állapítottuk meg, hogy ezen *Kőhegyi Gyula* művészetét 11, *Fery Antal*ét 7 kisgrafika képviseli. Három-három lapjával szerepel *Stettner Béla*, *Vén*

Zoltán és *Vincze László*. További 2-2-lap *König Róbert*, *Imre Lajos* és *Tóth Tibor* alkotása.

A korábbi dokumentációs központ a Van Goghról készült kisplasztikákat is gyűjtötte, így náluk is látható volt *Ferenczy Béni* mesterünk érme, mely készültkor, 1936-ban a világ első Van Gogh-érme volt. Kevesen tudják, hogy Magyarországon jelenleg 50 olyan éremoldal létezik, melyen a festő arcképe, vagy valamelyik alkotásának részlete látható. Ez a tekintélyes mennyiség 20 művészünk műtermében jött létre. Közülük is kiemelkedik *iff. Szlávics László* sorozata, aki egymaga 20 ilyen érem alkotója. Az új holland múzeum az érmeknek csupán töredékét őrzi, de ezek is méltó módon kerülnek majd bemutatásra, ugyanúgy mint több művészünk nagyméretű grafikai lapjai.

Az avató ünnepség sok magyar műbarát számára is emlékezetes esemény volt. Egyesületünk tagsága francia nyelvű levélben köszöntötte az új intézményt. Levelünk a KISGRAFIKA őket köszöntő számával együtt már szerepel a VINCENTRE kiállításának tárlójában.

Soós Imre

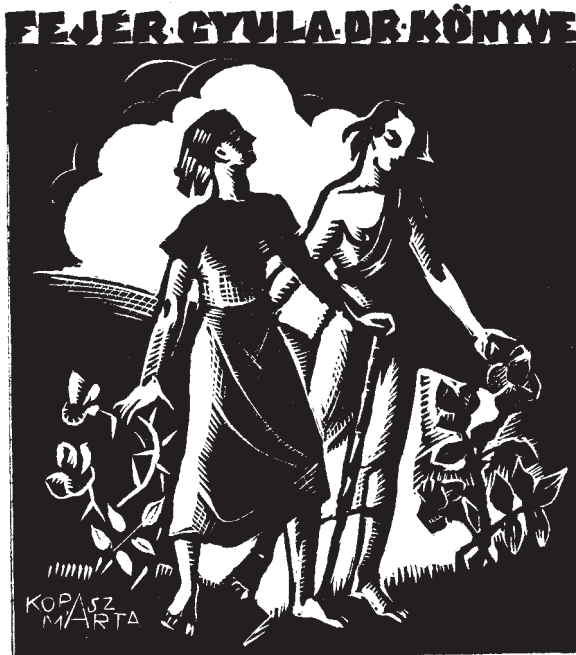
Peteris Upitis (Lettország, Riga) fametszete, X2, 75×73

Kőhegyi Gyula linómetszete, X3/2 (2010), 80×120

ÉLET A MŰVÉSZET SZOLGÁLATÁBAN KOPASZ MÁRTA 99 ÉVES

„Egész életem alkotással telt el. S itt nem csak a műtermi alkotásra kell gondolni, hiszen hosszú évekig tanítottam is, s az is alkotás” – summázta közel századnyi életútját Kopasz Márta festő- és grafikusművész, Magister Emeritus, címzetes főiskolai tanár, Szeged város díszpolgára.

Kopasz Márta linómetszete, X3 (1938), 85×74

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár és a Kisgrafika Barátok Köre szegedi csoportja 2010. október 10-én, a Somogyi könyvtár I. emeletén kiállítást rendezett a művésznő sokoldalú munkásságát érzékeltető alkotásaiból.

A tárlatnyitó közönséget Palánkainé Sebők Zsuzsa, a könyvtár igazgatója köszöntötte. Méltatta a művésznő munkásságát és jelezte, hogy Kopasz Márta születésnapja alkalmából a tanítványok, a tisztelők, az önkormányzat, a szegedi KBK csoportjának tagjai – az évforduló számának megfelelően – a művésznő 99 alkotásából, így a tulajdonukban lévő 19 festményből, 16 keretezett grafikából, valamint a tárlókban elhelyezett 64 ex librisből és az alkalmi grafikából állították össze az életutat reprezentáló kiállítást.

Kopasz Márta linómetszete,
X3 (1971), 55×43

Tandi Lajos elsőként Kass János tisztelgő megállapítását idézte, aki a *díszpolgári* cím odaítélésakor a szegedi képzőművészet nagyasszonyának nevezte. A művésznő végigélte a XX. századot. Ezért – a 99. születésnapon és a 99 művét bemutató kiállításon – most megnyitja 99 sorában méltatja életútját. Kopasz Márta munkássága sokszínű és gazdag, mind-

végig Szegedhez kötődik, ugyanakkor nemzetközi mércével is mérhető. A magyar klasszikus grafikai hagyományokat folytatja: a Buday György, a Vadász Endre és a Bordás Ferenc által fémjelzett grafikai hagyományokat sajátos stílusával fejlesztette tovább. Tanítványainak átadva tudását, az országban élő sokak nevét most nem is említhetjük – itt Szegeden László Annára, Tóth Rózsára és Bakacsi Lajosra gondolunk –, ők viszik tovább ezt a szemléletet és a tudást.

Márta néni 1911. október 26-án, Szent Dömötör napján született Szegeden. Apjának, a híres építőmesternek keze nyomát a város számtalan háza őrzi. Édesanyja híres szépség volt. Munkácsy Mihály Honfoglalás című képének nőalakja őrzi vonásait.

Mindvégig hűséges maradt szülővárosához. Csupán az Iparművészeti Főiskolán eltöltött évei alatt, 1932-36 között volt távol. Kitüntetéssel diplomázott. Korán kialakította művészi stílusát és világlátását. Nem vonzották a különféle és változó stílusirányzatok, mindvégig saját maga és egyben szegedi is maradt. A széles skálán megnyilvánuló munkásságából a grafikában hozott létre igazán kiemelkedő kifejezési formát. A szegedi egyetem képzőművészeti lektoraként a Buday György-i grafikai hagyományokat folytatta. Közben kialakult egyéni stílusa a nemzetközileg is híressé vált csipkeszerű díszítésekkel, valamint a briliáns rajztudással megoldott grafikai lapjain. Művészi munkásságát 1952-ben megtörte a szocreál stílusnak nem engedő művészi felfogása és elbocsátása. Új erőt merített a Szegedi Tanárképző Főiskolán, ahol Vinkler László mester mellett tanított és dolgozott. Az 1956-os forradalom utáni mélypontjából a Tömörkény István Gimnáziumban, Tápai Antal szobrászművész mellett, a meginduló művészeti tagozat grafikai vezető tanára lett. Művészete ebben a nyugodt alkotói korszakában a könyvjegy, az ex libris műfajában mélyült el. A kis mé-

Kopasz Márta linómetszete, X3, 120×95

Kopasz Márta linómetszete, X3 (2001), 100×85

reten fekete színnel, egységes szerkezetbe foglaltan, poétikusan kell megfogalmazni a megrendelő világlátásában megjelenő kívánságát úgy, hogy a művész sajátos stílusának jegyei is maradéktalanul érvényesüljenek. Ettől nagyon izgalmas a könyvjegy készítése és nehéz a benne lévő üzenet érvényesülésének a biztosítása. Csak a legnagyobbak képesek ennek a bonyolult feladatnak maradéktalanul eleget tenni, és ezeket a kisméretű remekműveket létrehozni.

Kiemelkedőt alkotott a képgrafika műfajában is. Életművében is nagyjelentőségű a *Műzsák* sorozata. A rajzilag bravúrosan, mégis drámai erővel megoldott alakokat csipkeszerű áttörésekkel és ennek megfelelően légiesen formálta meg. És, bár mindegyikük tisztelgés az európai kultúra bölcsője, az antik görög kultúra előtt, mégis magukon hordozzák a szegediség jegyeit. Így jelenik meg mellettük vagy a figurális kompozíció részeként a Dömötör torony, a Dóm, a városháza tornya, a híd, az egyetem, vagy a három rektor alakja is. A lapok szimbolikus eredete világos, Ugyanakkor megjelenik az évezredek átívelő kulturális kapcsolódás érzete és a Szegedhez való kötődés, az örök hűség az őt éltető és szeretett városhoz.

A kiváló személyiségek által megnyilvánuló kötődések, a tanártársak, a tanítványok, a főiskola, az egyetem és a város, valamint a szakma elismerései bizonyítják e hosszú és tartalmas, minden művében magas művészi szintet bizonyító élet igazságát. A szakmai elismerések mellett a városa díszpolgári címmel tüntette ki és ismerte el munkásságát. „Mi most Márta néninek a falakon és a tárlókban bemutatott 99 alkotásából rendezett kiállítással csatlakozunk a tanítványokhoz, barátokhoz és a műveit szeretők nagy táborához. Ma és itt, a művészi munkásságát jelző művei előtt köszöntjük a 99. születésnapját ünneplő Kopasz Mártát, Szeged város képzőművészetének a nagyasszonyát.” Ezekkel a gondolatokkal ajánlotta Tandi Lajos a tárlatnyitó közönség figyelmébe Kopasz Márta festő- és grafikusművész munkássága előtt a 99 műalkotásából összeállított tisztelegő kiállítást.

Kopasz Márta linómetszete, X3 (1968), 113×95

A KBK szegedi csoportját 49 évvel ezelőtt ő alapította, és máig is ő a tiszteletbeli elnöke – mondta köszöntőjében Rácz Mária, a csoport titkára. Jövőre országos kisgrafikai kiállítással és rendezvényekkel mutatjuk be 50 éves munkásságunkat. Mindannyian őszintén reméljük és kívánjuk, hogy akkor és ott köszönthessük a 100. születésnapján.

A megnyitót a Tömörkény István Gimnázium kamarakórusa – vezényelt Dohány Gabriella – az iskola volt művésztanára előtt is tisztelegve, Mozart műveinek szép előadásával foglalta hangulatos keretbe.

Zenei József

Kopasz Márta linómetszete, X3, 90×70

MIÉRT SZÉP, AMI MŰVÉSZI?

Aniszi Kálmán (1939–) író, publicista, szerkesztő, nyugalmazott egyetemi tanár, a Magyar Írószövetség tagja, az 1990-ben újraalakuló Erdélyi Szépmíves Céh egyik alapító tagja a művészi szép fogalomkörének esztétikai megközelítési lehetőségeiről, a fogalom mindenkori megítéléséről tartott előadást a

Nagy Sándor grafikája, P1 (1903), 55×73

KBK október 6-i összejövetelén. Mivel az egyes történelmi korszakok és az általuk képviselt korszellem, gondolkodásmód, ideál általában az előzőek tagadásaként, ill. továbbgondolásként születtek, a művészi alkotások befogadástörténete, a szép értelmezése is ennek megfelelően változott. A szépséget kereshetjük a művészetben, de összefügg a művészetten kívüli világgal is.

A művészet elsődleges feladatát már az ókorban az erkölcsnemesítő, gyönyörködtető utánzásban, mimézisben jelöli meg Arisztotelész görög filozófus. Jean-Paul Sartre, a XX. század francia egzisztencialista filozófusa szerint „az ember az, amivé önmagát teszi”. A művészet és az abban kifejeződő szép pedig az egyik eszköz, mely által a „hiánylány”, a kiteljesülni vágyó ember teljesebbé, többé válhat. Aniszi Kálmán szavaival: azáltal, hogy befogadom a műben rejlő eszmei-lelki többletet, emberibb ember lehetek.

Pythagoras (Kr. e. VI. sz.) ókori gondolkodó a szépet a harmóniával, az összhanggal azonosítja. Ugyanezt érti szép alatt Horatius (Kr. e. I. sz.) római költő a versek kapcsán: a műalkotás szépségét az egységben és az arányosságban, a részek közti tökéletes összhangban jelölve meg. Horatiushoz hasonlóan Cicero (Kr. e. II–I. sz.) ókori római filozófus is a szépet az illővel, kifejezővel tartja megegyezőnek. A kalokagathia az erkölcsi jóság és a szépség együttesét és egységét, harmóniáját jelölő fogalom az antik görög esztétikában, melyet nevelési elvként is alkalmaztak. Arisztotelész (Kr. e. IV. sz.) azonban különbséget tesz a szépség – mely erkölcsileg közömbös – és a jóság fogalma között. A szépség után kutatva felmerül a kérdés: egy objektív létező, mely benne van a természetben, és csak ott van; vagy nincs eredendően benne a világban, csak mi látjuk a dol-

Josie Mommens (belga) rézkarca, C3 (1988), 155×80

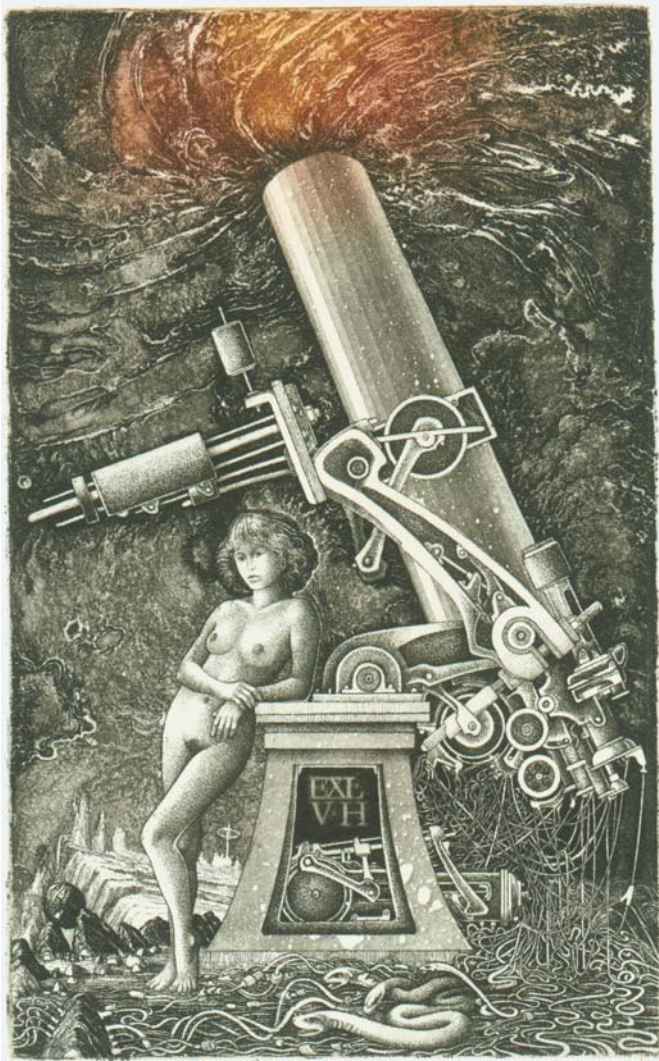

Dr. A. LERPERGER

Michel Jamar (francia) rézkarca, C3, 95×75

gokat szépnek vagy rúttnak. Platón (Kr. e. V–IV. sz.) görög filozófus szerint a szépség benne van a világban. A való világ viszont csak visszfény az ideák világának. A művész alkotásában a való világot igyekszik ideálisan széppé varázsolni, s ezzel felkelteni az emberekben az azonosulás vágyát. A szépben tisztaság, mérték, arányosság, szimmetria, rend, harmónia tükröződnek.

A középkor Isten központú világképében minden emberi cselekvés Istenre irányul, ő a legfőbb létező, a tökéletesség, a szépség, ő képviseli a nagy egységet, minden hozzá viszonyított. Fogalma pontosan nem meghatározható, végtelen (a véges dolgok összessége és még egy). Aquinói Szent Tamás (XIII. sz.) olasz teológus, skolasztikus filozófus meghatározása szerint a szép maga a teljesség, összhang, tisztaság, fényesség, világosság. A termé-

Jozef Dudek (cseh) rézmetszete, C2, 158×97

szet, az anyagi világ, a testiség leértékelődésével a középkori művészet ábrázolásvilága is más típusú, mint az előző korszaké.

A reneszánsz visszatérve a görög antikvitás szemléletéhez, újra a természetben keresi, véli megtalálni a szépség lényegét. Az olasz L. B. Alberti (XV. sz.) megfogalmazásában a művészet feladata a természet szépségeinek megjelenítése, a harmónia, az ideális arányok keresése és bemutatása. Leonardo da Vinci (XV-XVI. sz.) az emberi test arányait és művészetekre tett hatását a Vitruvius-tanulmányban foglalja össze.

N. Boileau (XVII-XVIII. sz.) francia költő, esztéta – a klasszicizmus korának teoretikusa – amellet, hogy az antik görög és római művészetet véli követendőnek, a művészet feladatának a szép, az igaz ábrázolását tartja: „Csak a szép lehet igaz, csak az igaz lehet szép”. Szintén ez az üzenete az angol romantikus költészet képviselője, J. Keats „Óda egy görög vázához” c. emblemikus versének. A romantika időszakában, mely a szabadság eszméjét hirdette az individuumot, az egyén érzéseit állítja a középpontba, a belső világ felértékelődik a szépség meghatározásában is.

F. Schiller (XVIII. sz.) német költő, drámaíró a szépség szabadságlényegűségét hangsúlyozza. A műalkotással kapcsolatban a központi kérdés: milyen hatást vált ki a befogadóban, képes-e nemesebbé tenni (az antik görög bölcsélet ezt a katarzisz szóval jelölte). Helvetius (XVIII. sz.) francia filozófus szerint szép az, ami élénken megható. Baumgarten Ferenc Ferdinánd (XIX-XX. sz.) magyar esztéta az emberi megismerést két részre osztja: a rációhoz, ill. az érzéki síkhoz tartozóra. Bár az ész általi a tökéletes megismerés, az érzékiben fejeződik ki szépség. A művészi alkotást ugyanis nem csak az eszünkkel, hanem teljes személyiségünkkel fogadjuk be, és elsődleges feladatunk nem a megértés, hanem maga a befogadás. A befogadás mikéntje persze sok tényező – külső körülmények és pillanatnyi lelkiállapotunk – függvénye. A műalkotásban objektíven benne levő esztétikai értékek találkoznak a bennünk levő elvárással, így jön létre a számunkra szóló üzenet. Az igazi remekművek ereje épp abban rejlik, hogy üzenetük kimeríthetetlen, teljes értékűen sosem lehet befogadni őket, és többféle megközelítésre adnak lehetőséget. Gondoljunk például Leonardo da Vinci „Mona Lisa” c. festményére.

Az elméletek sorát folytathatnánk még I. Kant (XVIII. sz.) német filozófus által hirdetett „szép az, ami érdek nélkül tesz” elvével, a német Th. Lipps (XIX-XX. sz.) beleértés-elméletével, vagy az orosz Csernisevszkij (XIX. sz.) esztétikai nézeteivel. Az elméletek, teóriák bemutatásában azonban nem törekedhetünk teljességre, a cél e nézetek felsorakoztatásával a XXI. század emberének szembesítése a művészi szép fogalmával, mai befogadóra gyakorolt hatásával. A szépség fogalma természetesen szubjektív, és nemcsak koronként volt eltérő ennek megítélése; művészi érzékünk formálásával, fejlesztésével saját magunk számára is változhat, hogy a műalkotás tőlünk független, objektív értékein túl mit látunk szépnek!

Érdeklődéssel hallgatott gondolatait az alábbiak szerint fejezte be az előadó: A művészi szép egy példaként hadd utaljak egy általam a közelmúltban megtekintett kiállításra, mely ifjabb és idősebb Ürmös Péter munkáiból közölt válogatást. Ebben örömmel fedeztem fel ifj. Ürmös Péter „A szeg” című alkotását, mely számomra hitelesen idézte fel Pilinszky János Négy sorosát („Alvó szegek a jég hideg homokban...”), a megfeszített Jézus alakját. Amikor egy művész elkészít egy alkotást, azzal ténylegesen nem fejezi be a művét, hanem továbbítja felénk, befogadók felé. A mű által csak sugallt érzések, gondolatok a befogadó által realizálódnak, kelnek életre. A jó alkotás részünkkel lesz, nemesít, katartikus élményt okoz, ezzel éri el küldetését. A „hiánylény”, az ember számára a műalkotásban kifejeződő értékek, a művészi szép hoznak el egyfajta kiteljesülést. Ebben áll a művészet misztériuma.

Guido Mariman (belga) fametszete, X2 (1986), 120×68

Vasné Tóth Kornélia

GONDOLATOK IFJ. FESZT LÁSZLÓ MŰVÉSZETÉRŐL

A művésznek az a dolga, hogy minél tovább lekösse a nézőjét. Ezt a definíciót akár bűnmegelőzési szakemberek vagy pszichológusok is alkothatták volna, pedig Feszt László említett valami ilyesmit egyik beszélgetésünk során. Akárhogy is, mélyen egyet tudok érteni vele, és nem csak azért, mert mialatt műalkotásokba merülünk el, azalatt gazdagodunk, lelki és szellemi értelemben egyaránt, és minél többet kapunk ebből, annál jobb, hanem azért is, mert a jó műalkotás kinyitja a teret és az időt, és ezeknek a dimenzióknak a bejárására kell bizony szánunk a hétköznapi időnkéből. Annyiszor tagadjuk meg magunktól ez ügyben is a szabad döntés lehetőségét, és annyszor tagadják meg tőlünk mások. Legyen most egy kicsit másképp.

Feszt László alkotásainak sajátossága, hogy érdemes minden szempontból közel menni hozzájuk. Bár a nagyobb, átfogó formák és kontúrok jól látszanak a megszőkott, sőt, belénk nevelt múzeumi távolságból is, a lényeg mégiscsak közelebb lépve bontakozhat ki a szemünk előtt. A nagyobb formák, összefogott kontúrok közötti alap-anyag valódi mikéntje nem fejthető meg távolabbról: igazi lüktetése és vibrálása is csak akkor érezhető meg, ha látjuk, hogy milyen aprólékosan kidolgozott, gyönyörű spirálmotívumokból áll össze. Mintha élne az elemek, úgy csavarodnak, fonódnak egymásba, kapaszkodnak össze szövetté, amely változatos alakokban ölt más és más formát a szemünk előtt. Mintha egy labirintus útvonalait akarnánk megfejteni, úgy próbálhatja meg a szemünk követni az egymásból születő és egymásba érkező íveket, vonalakat, a díszítő pontokat, rovátkákat.

A spirálmotívum számtalan kultúrában fontos díszítő, kifejező elem lett, Kínától a maori fafaragásokon át középkori ír kódexek díszítőmotívumaként egyaránt megtaláljuk. A spirál jelentheti az örök visszatérést, a szintemelkedéssel járó, állandó fejlődést, változást, az önmagába visszatérő időt. Ősi forma, amely a mában is érhető, érezhető tartalmakat hordoz, és semmit sem veszített aktualitásából, mai valóságunk leírásában is kulcsszerepe van: elég itt utalni például a DNS alakjára. Furcsa teremtmény, furcsa létező: azok közül való, amelyet ezer éve is használtak, amely már akkor is ősi, mélyebb tudás megtestesítőjeként volt számon tartva.

Feszt László művészetének különlegessége, hogy saját képére formálta ezt, és mint saját művészetének szókinésének legkisebb elemét használja szabadon, szinte bármilyen téma avagy másik motívum, szimbólum ábrázolására. Mert, minden szempontból az ősi, mitikus repertoárból válogat Feszt. Színes tussal, kézzel készült rajzain

állatalakok jelennek meg, totem-oszlopok, ősi szimbólumok, különféle vallások és kultúrák fő alakjai. A világ egészét magukba sűrítő mandalák, törzsi tetoválásokat idéző elvont formák, buddhák, lótuszvirágok, mitológiai alakok és így tovább. És mi értjük őket, meg tudjuk fejteni a látványt, ami elénk tárul. Ennek valószínűleg több mellett két fő oka is van. Az egyik, hogy Feszt a saját képére formálja mindezeket: mai lélekkel, mai szemmel és kézzel úgy formálja őket, hogy bele is visz valamit mindebből, új tartalmakkal tölti fel az ősit. Jó példa erre a Kentaur alakja: alsó fele már nem az állati rész, ez a lény, ez a kentaúr már saját kreálmányaira épül, ezekre épít, ezek képezik léte alapját. A keresztény alap-motívumokat egyszerre tárja elénk jelekként, alap-formákként a művész, és ugyanakkor ki tudjuk olvasni az elmesélhető dimenziót is, a Holdsarlón álló Mária, vagy a Sárkányölő Szent György esetében is. A képekkel való találkozásakor a ráismerés egy másik fajtájával is találkozhatunk, amely a szimbólumok, ösképek, mondhatni, archetípusok működésének köszönhető. Egy igen neves művészettörténész, Ernst Gombrich szerint a

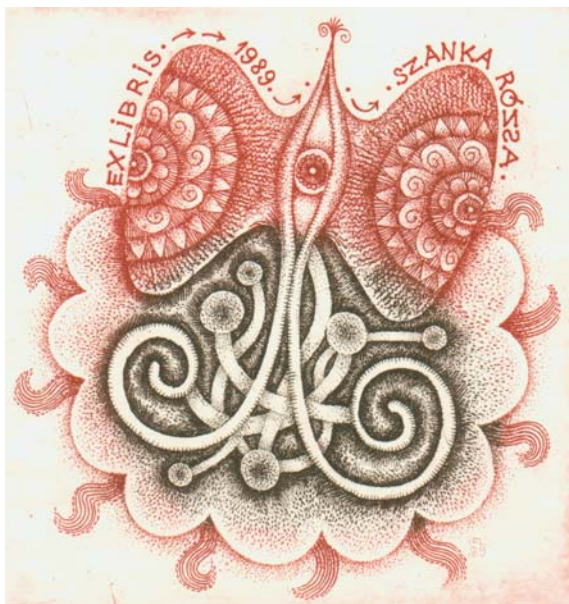

íj. Feszt László rézkarca, C3 (1996), 60×60

szimbólumok sajátossága, hogy nem csak a tudatunkon, hanem intuíciónkon keresztül is eljutnak hozzánk tartalmaik. Belénk villannak, a szempillantás tört része alatt, nem hosszas magyarázatok révén lesznek a mieink is. Hiszen bennünk van. Ez nekünk, modern embereknek talán csak annyiban nyilvánul már meg, hogy egyszerűen csak jól esik időt szánni a velük való együttlétre, hogy érdemesnek tartjuk őket arra, hogy alaposan megnézzük őket, hogy izgalmat hozhat a szellemünknek, ahogy megfejtsük, amit látunk. Arra az élményre gondolok, amikor például összeáll a kép, és a furcsa alakzatok új értelme bontakozik ki a szemünk előtt, ahogy ráérzünk, hogy a középben emberfejszerű motívumban kinyíló szalagok valamilyen módon az emberire utalnak: az emberek közötti kapcsolatok mintázataiból adnak példákat, változatos kötődéseket, egymás-féltést, elzárkózást, összekapaszkodási, összetartozási módokat idéznek fel. Ebből az egyik legszebb a magzatát magába foglaló anya képe.

Ahogy az emberiség alap-története és világról alkotott képzetei egymástól függetlenül megjelentek a világ több, távol eső kultúrájában is, olyan magától értetődően gyűlhetnek most össze ezek szimbólumai, archetípusai Feszt rajzain, összerántva a teret és az időt. Mint az imában, meditációban: hirtelen nem számít a tér, az idő végtelenné táguul, és mi meglepődve tapasztaljuk, hogy ezekben a régiókban is lehet helyünk, lehet dolgunk. Ha máskor nem, egy kiállítás szemlélése közben. S minél tovább időzünk a képek keltette gondolatainknál, gyönyörködünk az elénk táruló látványban, annál biztosabbak lehetünk abban, hogy jó időben, jó helyen vagyunk.

Somogyi Zsófia

íj. Feszt László rézkarca, C3 (1989), 83×80

110 ÉVE SZÜLETETT STERBENZ KÁROLY, SOPRON XX. SZÁZADI GRAFIKUS MINDENESE

A XX. századi Sopronban nem volt ember, aki a Sterbenz nevet ne ismerte volna. Olyan városlakó, vagy turista sem akadt, akinek legalább egyszer ne került volna a kezébe valamelyik munkája. Csaknem egy századon keresztül rajzolta, festette a várost, annak változásait, történéseit, a város polgári életének jelentősebb eseményeit. Kisgrafikai pontosan dokumentálják egy adott társadalmi réteg életének jelentős pillanatait: eljegyzési értesítés, esküvői meghívó, születési értesítés, ballagási meghívó. Gyászjelentést nem találtunk. De találtunk több mint háromszáz ex librist, amelyeket ha kedvvel, nyitott szemmel nézgetünk, felsorakozik előttünk a város lakóinak egy része. Találkozhatunk a cserkész és a festő, a pap és az utazási kedvvel megáldott (talán kártyázni és iszogatni is szerető) ismert soproni polgárasszony könyvjelével. Azon már elgondolkozhatunk, hogy a könyv, a grafika, vagy a Sterbenz tisztelete készítette őket ex libris-rendelésre?

Sterbenz Károly fametszete, X2, 43×58

Sterbenz Károly a XX. századdal egy napon, 1901. január 1-jén Sopronban született, és a század csak hét évvel élte túl őt.

Apja festő- és mázolómeister, de művészi ambíciókkal megáldott ember volt. Storno Ferenc soproni restaurátor és festő (1851-1938) mellett számtalan templom és középület restaurálási munkájában vett részt, maga is művészi munkát folytatott. 1945-ben egy bombatalálat következtében családi házukban érte a halál. Műhelyét Ferenc fia vette át, és vitte tovább.

Ifjabb Sterbenz Károly már tizenkét éves korában barátjával, Mende (Mühl) Gusztávval, a később ugyancsak jó nevű soproni festővel rendszeresen akvarelleket fest, főként a soproni Bécsi dombon. Együtt tesznek felvételi vizsgát is 1918-ban a bécsi Akademie der bildenden Künste festő szakára, ám egyikük sem nyer felvételt. Sterbenz festészeti tanulmányait így Budapesten, az Iparművészeti Iskolában végzi, 1921-ben végez díszítőfestő és freskó szakon. Itt Haranghy Jenő, Helbing Ferenc, Sándor Béla, Gróh István, Papp István, Udvardy Géza, Simay Imre, Újváry Ignác a tanárai.

Mire tanulmányaival végez, átrajzolják Magyarország térképét, Storno működési területe Ausztriához kerül. Az apa álma, hogy fia majd Storno utódként templomot, műemléket, oltárképet restauráljon, nem valósulhat meg.

Az iskolát végzett Sterbenz elsősorban díszítőfestői munkákat lát el. Legjelentősebbek között említhető a Bécsi-dombon a Hubertusz-vadászház kifestése (1925) Horváth József,

Janeschitz Henrik, Ágoston Ernő, Mende Gusztáv, Steiner Antal és Halász József festőkkel együtt.

A második világháborúban elpusztult az egykor Sopronban a Csengeri utcában, Hajós Alfréd tervei alapján épült szabadkőműves páholyház is, amely mennyezetének festésében ifjabb Storno Ferenc segédeként 1916-ban részt vett.

Első önálló munkáinak egyike a soproni Erzsébet kert mára már eltűnt zenepavilonjának díszítése, amelynek falain a későbbiekben is szívesen megfestett motívumok, mint a soproni szőlővidék, a Pihenőkereszt, a két Mór-ház, a Schneeberg jelentek meg. Ő festette Sopronban a kurucdombi Szent István templom tizennégy freskóját, és az ő kezét dicséri a Városháza és az egykori Megyeháza tanácstermének díszítése is. A Bányászati Múzeum termeiben gyönyörködhetünk a bányászat történetét életre keltő freskóiban. Jelentős munkája látható a soproni Halász utcai Árvaház kápolnájában, valamint Gór, Bő, Csapod, Szárföld és Écs templomaiban. Képein gyakran jelennek meg Sopron jellegzetes utcái, épületei, és jól ismert soproni arcok.

A 20-30-as években aktívan részt vesz a soproni Képzőművészeti Kör életében, már 1923-ban részt vesz a soproni képzőművészek kiállításán. Pályázatokon indul, díjakat is nyer, és 1940-ban ő vezeti a Kör anatómiai rajztanfolyamát.

Az ötvenes évektől kezdve a mindennapi megélhetést az alkalmazott grafika gyakorlása biztosítja számára. Az Idegenforgalmi Hivatal megbízásából rajzokat, grafikákat készít, valamennyi idegenforgalmi kiadványon találkozhatunk keze nyomával. A soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Növényteni Tanszéke számára megrajzolja a környék flóráját ismertető tablót, és számos könyvet illusztrál. Az Egyetem által adományozott oklevelek és diplomák is az ő tervei alapján készültek. Évtizedeken keresztül rajzolta – elsősorban ausztriai megrendelők számára – a tudományos kutatók munkájával összeállított családfákat. Ezekon a lapokon épp úgy, mint az ex libriseken, megjelennek a családra, a család foglalkozására és lakóhelyére emlékeztető és jellemző motívumok.

1943 és 1975 között a soproni Liszt Ferenc Múzeum munkatársa. A múzeum installációinak grafikai munkáit készíti.

Műkedvelő színjátszó köröknek díszletet fest, városi ünnepekre dekorációt, tablókat készít, de még gyufacímket is tervez. Ahogyan Galambos Ferenc írja: *Sopron grafikus mindene*. (GALAMBOS Ferenc: Sterbenz Károly Sopron grafikusművésze. In: Kisgrafikai Értesítő, 2. évf. 1965. augusztus, p.193.)

Sterbenz Károly fametszete, X2, 73×100

A művészi tevékenység csak azután következik, mikor a napi penzumot már leróta.

A fametszés és a rézkarc technikai fogásait páratlan rajztehetségének köszönhetően mester nélkül, autodidakta módon sajátítja el. Az 1930-as évektől fő műfaja a kisgrafika, ezen belül is a legjelentősebb az ex libris.

Figyelmét az 1924-ben Sopronba telepedő Holl Jenő vasútigazgató és lelkes ex libris gyűjtő tereli az ex libris felé. Holl több ezer darabos gyűjteménye nemzetközi mércével mérve is jelentős kollekciónak volt. Holl gyűjtőkedve, gyűjteménye mintáértékű volt a századelő Sopronjában.

Sterbenz megrendelői között megjelenik Sopron fényképész-krónikása Diebold Károly, a művészettörténész Csatkai Endre, Winkler Oszkár és Tompos Ernő építész, Király Jenő kórházigazgató, és a könyvtárigazgató Hiller István. Az ex libris tulajdonosok után kutatva egy sor asztalost, néhány kőfaragót, könyvkötőt és sok egyéb mesterembert, valamint számos jószomszédot is találtam. „*Sterbenz könyvjegyeiben egy különös helyi művelődéstörténet rajzolódik ki*” – írja könyvében Bellák Gábor, majd így folytatja: „*Ex libriseiből akár függetlenül a művész hatalmas szakmai műveltségétől is, egy olyan művelt, kulturált polgárság képe rajzolódik ki, amely a polgárlét számára nem túl kedvező 50-60-70-es években sem vesztette el szellemi orientációját.*” (BELLÁK Gábor: Sterbenz. Sopron: Hillebrand, 2003. p. 7.) De képviselteti itt magát az ország ex libris-gyűjtő társadalma is. Sterbenz készít ex librist Galambos Ferencnek, Lustig Istvánnak, Petrikovits Lászlónak, Reisinger Jenőnek, Semsey Andornak. Intézményektől is kap megrendelést, így a Soproni Városi Könyvtár, a Soproni Múzeum könyveinek egy részét is az általa készített ex librisek díszítik.

Ex libriseinek visszatérő motívumai Sopron nevezetességei: a Fő tér, a Szentháromság-szobor, a Tűztorony, a Rózsa utca, a Bécsi domb és belvárosi utcaszélek. Gyakran jelenik meg az egyes darabokon a szőlészetre, borászatra, borivásra emlékeztető motívumok. Nem véletlen, Sopron életében mindig nagy jelentősége volt a bortermelésnek, és Sterbenz maga is nagy tisztelője volt a jó bornak. Viccelődni is szoktak azon, hogy borivó ember létére a Soproni Sörgyár ösztöndíját élvezte! A növények közül leggyakrabban a ciklámen – mint Sopron szimbóluma – és a bábakalács – Sterbenz egyik kedvenc növénye – jelenik meg. Ezek a szimbólumok többnyire csak színesítik a kicsi lapon megjelenített történetet. Ha gondosan végignézzük ezeket a parányi grafikákat, kirajzolódik bennünk a kép a megrendelőről. Felismerni véljük erőnyeit és gyengeségeit, foglalkozását, passzióját, esetenként még a koráról is kialakul bennünk a kép. Mindezt az „üzenetet” hallatlan technikai biztonsággal közvetíti, és munkáiban örökké jelen van humora, városzeretete.

„*Sterbenz Károly kisgrafikai művészetét nemes konzervativizmus uralja, ez a konzervativizmus azonban nem korszerűtlenség, inkább egy időtálló szépségideál megőrzését jelenti*” – írja Galambos Ferenc 1965-ben a Kisgrafikai Értesítőben megjelent írásában. (GALAMBOS, 1965, p. 195.)

Sterbenz nemzetközi értelemben is az ex libris műfajának kiemelkedő jelentőségű személyisége, az ex libris gyűjtők kongresszusait kísérő kiállítások rendszeres résztvevője.

Sopron elismert és megbecsült polgára volt. Városa 1971-ben Lackner-éremmel, 1979-ben Pro Urbe díjjal tüntette ki.

A művész születésének 110. évfordulójára elkészül ex libriseinek jegyzéke, mely 343 lap leírását, és közel 300 könyv-reprodukcióját tartalmazza.

Orbán Anna

KÖNIG RÓBERT M. S. MESTER DÍJAS

2010. október 22-én tizedik alkalommal adták át az európai és nemzeti jelleg képzőművészeti ötvözését elismerő „M. S. mester” díjat. A díjat a XXI. századi lóábrázolást összegző hatvani kiállítás megnyitóján vette át König Róbert.

Az alkalmat az adta, hogy Balassi Bálint 1580-ban, 430 évvel ezelőtt mint lovas kapitány az akkor török megszállás alatt lévő Hatvan városában rajtaütést hajtott végre a vásár alkalmából. Erre az évfordulóra rendezték meg a magyar képzőművészek „Az jó hamar lovakról” című tárlatot a Hatvani Múzeumban s ezen az örök képzőművészeti téma: a lóábrázolás XXI. századi kísérletét állították közönség elé.

A „vitési képzőművészet” alkotást megújító, képzeletet serkentő jellegére világított rá megnyitójában Molnár Pál újságíró, az M. S. mester díj kuratóriumi tagja. H. Szilasi Ágota múze-

König Róbert linómetszete, X3 (2005), 80×110

umigazgató azt emelte ki, hogy egy-egy térség szellemi erejét pezdítheti fel, ha országos rendezvényt nagy múltú vidéki városban hoznak tető alá. Szinyei András alpolgármester kifejezte, hogy Hatvannak fontos a Balassi hagyomány, s ezt most főleleveníti a magyar képzőművészet elitjének kiállítása.

A tárgynak, magának a lónak kiváló ismerete is jellemzi az alkotásokat – mutatott rá Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész, az M. S. mester díj kuratóriumának tagja, a díjat megtestesítő bronz kisplasztika alkotója. Ő jelentette be, hogy a kuratórium döntése értelmében az idén König Róbert vehette át az európai szellemiségű elismerést.

König Róbert a tizedik M. S. mester díjat átvéve kifejezte, hogy nagyra értékeli a képzőművészeti díj szellemiségét. Elengedhetetlennek látja az európai nagyságok követését, a műalkotásokkal keresett szépséget, a művészi tudás és alkotóerő tiszteletét a XXI. században is.

A díjat 2001-ben alapította Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész és Molnár Pál Eötvös József-díjas újságíró. A bronz kisplasztikát M. S. mester 1506-ban festett, „Mária látogatása Erzsébetnél” c. műve ihlette.

Palásthy

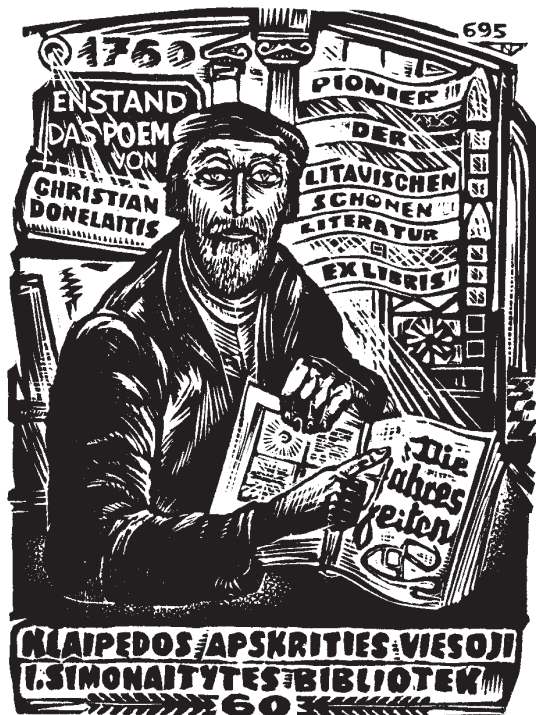
A Kisgrafika Barátok Köre Egyesület
internetes honlapja a
www.kisgrafika.hu
címen érhető el.

NAGY LÁSZLÓ LÁZÁR CEGLÉD VÁROS DÍSZPOLGÁRA

2010. szeptember 17-én Nagy László Lázár festőművész, grafikus Cegléd város díszpolgárává választották. Földi László polgármester így indokolta a képviselőtestület határozatát:

Nagy László Lázár 1935. szeptember 10-én született Pest-szentlőrincen, családja a háború idején telepedett át Ceglédre. Édesapja címfestő volt, akitől sok mesterségbeli fogást sajátított el. Eleinte a festésben, a színekben találta meg az önkifejezés legmegfelelőbb formáját. Később a grafika (előbb linó- és fametszetek, majd a rézmetszet, rézkarc) jelentette számára a művészi kibontakozást. Napjainkban újra elővette az ecsetet és a festett képeken örökíti meg élményeit.

Nagy László Lázár fametszete, X2, Op. 695 (2010), 103×75

Munkáira, grafikus művészetére, nagy hatással volt a szegedi főiskola tanára, Kopasz Márta festő és grafikusművész, aki felkarolta a fiatal tehetséget.

Kisgrafikával foglalkozott legtöbbit és ért el legnagyobb sikereket. 1973-tól 1985-ig hatszor rendezte meg Cegléden az Országos Kisgrafikai Kiállítást, mely által széleskörű hazai és nemzetközi ismertségre tett szert.

Nagy László Lázár eddigi élete során több külföldi, mint hazai kiállításon vett részt. Külhonban több mint 300 kiállításon mutatták be munkáit. Cervantes műve alapján készült Don Quijote sorozata bejárta a világ számos országát és nemzetközi elismerést hozott számára. Cervantes születésének 450. évfordulója alkalmából grafikai lapjait bemutatták Milánóban, Genovában, majd Cervantes szülőhelyén Spanyolországban, de ismerik Belgiumban és Hollandiában is.

Ex libris alkotásai révén nevét és művészetét Európában, sőt az egész világon jegyzi a szakma.

Szűkebb hazájában Cegléden 1999-ben Gubody Ferenc-díjjal ismerte el a város művészi munkásságát. A Podmaniczky és a (Regionális, Közép-magyarországi) Prima Primissima díj elnyerése után méltán ítélte neki a képviselőtestület az ebben az évben legrangosabb városi elismerést, a díszpolgári címet.

Cegléd, 2010. szeptember 17.

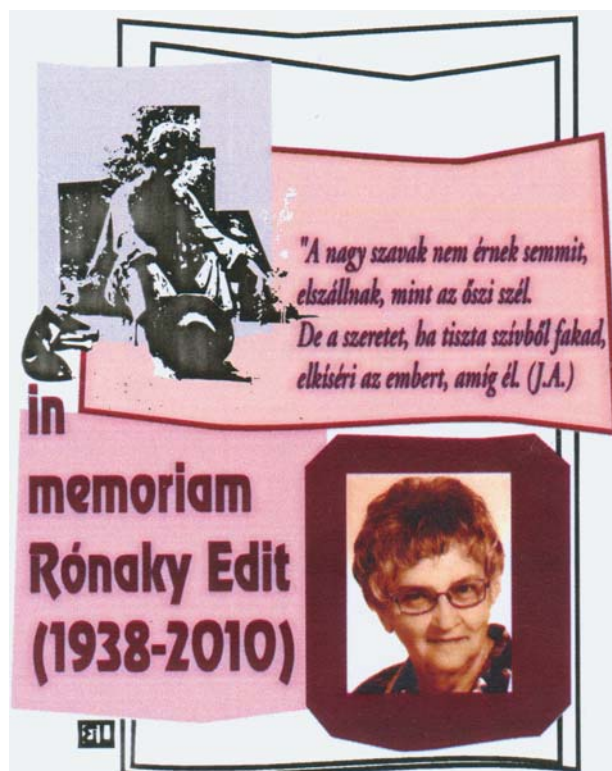
Várkonyi Zsolt

HÍREK

In memoriam Rónaky Edit

A kisgrafika barátai két, pécsi művészeti élethez kapcsolódó írását olvashatták lapunkban és személyesen az 50 éves jubileumi rendezvényen találkoztak Rónaky Edit Apáczai-díjas tanárral, Pécs város Pro Communitate díjának tulajdonosával.

Rónaky Edit augusztus végén autóbalesetben vesztette életét. Pályája és minden tevékenysége a tanítás, az ismeretterjesztés nagyon széles világában zajlott. Volt általános és középiskolai tanár, szervezte az oktató-nevelő munkát mint a

Bakacsi Lajos számítógépes grafikája, CAD, Op. 187 (2010), 100×80

Pedagógiai Intézet igazgatóhelyettese, majd iskolát épített és abban egy évtizeden át vezette a pécsi Művészeti Gimnáziumot és Szakközépiskolát.

Egész életében állandó résztvevője volt irodalmi esteknek, kiállítás megnyitásoknak, ahol maga is közreműködött Pécsen, Mohácson és Baranya településein egyaránt. Számtalan cikke és tanulmánya jelent meg e témákban. Mi is vártunk volna Tőle írásokat lapunk számára és olvasóink tájékoztatására, gazdagítására. Sajnos erre már nem adatik mód. A lapunkban megjelent írásai arra inspirálnak, hogy emlékéit megőrizzük.

Szerkesztőség

Csohány Kálmán grafikáinak tematikus kiállítása

Ez év októberében – a Szakrális Művészetek Hete keretében – a Békásmegyeri Községi Házban került megrendezésre Csohány Kálmán, Munkácsy- és Erdemes Művész díjjal kitüntetett képzőművész grafikái egy kis, az alkalom szerint változott részének kiállítására.

Kiindulásként meg kell állapítanunk, hogy a művész nem alap nélkül kapta meg szülővárosa, Pásztó díszpolgári címét! Mint a kiállításon olvasható rövid önéletrajzi írásából is kiténik,

művészete nagymértékben táplálkozik szülőföldje népéletének hagyományaiból és népe katolikus hitéleti gyökereiből. Ezen a (művészete kis szeletét felölölő) kiállításon ez különösen jól érzékelhető volt.

Csohány Kálmán sokoldalú képzőművész volt.

Grafikai alkotásain túl számos akvarellt és jelentős számú kerámiát alkotott. Utóbbiakban a hódmezővásárhelyi Majolikagyár adott számára technikai lehetőséget. Nemcsak korongozott dísztárgyak, hanem meggyőző szépségű falcsempék és plakettek is készültek alkotásaként.

A békásmegyeri kiállításon tusrajzai, rézkarcai és néhány litográfiája is helyet kapott. Az alkalomhoz illeszkedve valamennyi a keresztény ünnepekörhöz, illetve a népi hitülethez kapcsolódik. Hol egy-egy eseményhez (körmenethez, búzaszenteléshez, Úrnapjához), hol az egyszerű hívő hitbéli látomásaihoz (Krisztuskereszt, betlehemi csillag) vagy keresztény gyakorlatához (térdelő figura, könyörgés) kapcsolódóan.

A válogatást mindenképp alkalmasnak találtuk az alapként kitűzött célhoz és méltónak Csohány Kálmán nagyvonalú, lendületesen alkotott grafikai e témakörhöz kapcsolódó részének megjelenítéséhez. Kár, hogy rövid ideig volt látható.

Imre Lajos

Újabb exlibris-adományok a putnoki Holló László Galériának

Imolay Dr. Lenkey István Gömör jeles szülöttje. Méltán mutathatjuk be így a nemesi családból származó tudóst, hiszen nevét és munkásságát, nagylelkű adományait nagyon sokan megismerhették hazánkban. Az utóbbi években gyakrabban hallhattunk róla, hiszen értéket, új ismereteket bemutató adományairól széles körben hírt adtunk.

Szülőföldjéért tett munkásságáért 2009. november 20-án Dr. Ujváry Zoltán professor emeritustól vehette át a Pro Gömör (Gömörért) Díjat, a Tompa Mihály Gömöri Kulturális Egyesület 50. és a Holló László Galéria 15. éves évfordulója alkalmából megrendezett konferencián.

A gazdag életút, amely Putnokról indult – hiszen ide járt iskolába – Debrecenen keresztül Mohácsra vezetett. Közel a hetvenedik életévéhez, úgy tűnik, hogy a sors visszavezeti Őt a szülőföldhöz.

Imolay Dr. Lenkey István az exlibris és kisgrafikák gyűjtőjévé vált. Putnokon Pásztor Pál evangélikus lelkészről már gyermekkorában tudomást szerzett a könyvjelzetekről. Évtizedeken keresztül tudatosan gyűjtötte azokat.

Nemes elhatározásával gyűjteményét közkinccsé tette. Először 2008-ban adományozott a putnoki Holló László Galériának. Az első ajándékozás alkalmából rendezett megnyitó ünnepségen Rónaky Edit Apáczai Csere János-díjas tanár ajánlotta figyelmünkbe a kisgrafikai alkotásokat (meghalt 2010-ben). Putnokon nagy szenzációnak számított a kiállítás, hiszen sokan még nem ismerték az exlibris fogalmát. A megnyitó beszédet mindenki érdeklődve hallgatta, az új ismereteket szívta magába a közönség. Az ünnepség végén Imolay Lenkey István bejelentette ajándékozási szándékát, miszerint a kiállítás minden darabja Putnokon marad. A közönség meghatózott, és óriási tapssal fogadta a felajánlást.

A második adomány nemrégiben történt. 2010. október 15-én a Múzeumok Őszi Fesztiválja című országos rendezvénysorozat keretén belül lett bemutatva Litvániától Hispániáig címmel. 22 ország 85 művészenek mintegy 800 db alkotása 100 tablón került kiállításra. Imolay Lenkey Istvánt a két évvel ez-

előtti adományozás után az vezérelte, hogy a látogatók betekintést kapjanak az európai exlibris-kultúra huszadik századába, valamint az is célja volt, hogy ez a nagyon demokratikus műfaj sokaké legyen, ne csak a gyűjtők és a már korábban ezzel foglalkozók ismerjék.

A tárlatot Vitéz Ferenc Ph. D. főiskolai adjunktus, művészeti író ajánlotta a közönség figyelmébe.

Megnyitó beszédében ismertette magát a műfajt, annak a történetét, és a beszéde végén egy érdekes kérdést tett fel, arra választ is adva. Ezt idézem:

„Vajon tekinthető-e alkotónak az exlibris-gyűjtő? Költői kérdés, hiszen a válaszuk erre: egyértelmű igen. Az exlibris történetéből is jól kivehető, hogy a gyűjtő hívta életre magát a műfajt, és a megváltozott gyűjtői igények választották külön az exlibrist a könyvtől. A gyűjtő a legtöbb esetben a grafikai lap inspirációs forrása, s némi túlzással azt is mondhatnánk, hogy amikor az exlibrisek találkoznak, akkor nem is annyira a művészek, mint inkább a gyűjtők találkoznak. Nem véletlen az sem, hogy egy-egy művész több variációját is elkészítheti egy-egy gyűjtő számára dedikált lapjának: a jó művész nem egyszerűen kompozícióba rakja a címzetre jellemző vagy a címzett által kért motívumokat, hanem a műfaj keretein belül próbálja megfejteni is személyiségét. De ha szigorúbbak vagyunk a megítélésben, akkor is azt kell mondanunk, hogy a gyűjtő mindenesetre társszerzője az exlibrisnek. A könyvjegy nem más, mint a könyvtulajdonos és a művész közös aláírása.”

Az utókor nevében is hálás szívvel megköszönöm az egyedülálló számító gyűjtemény odaajándékozását! Imolay dr. Lenkey István adományával a putnoki Holló László Galéria újabb önálló kiállítási anyaggal gyarapította gyűjteményét, a már korábban Dr. Ujváry Zoltán professor emeritus által adományozott Holló László festőművész festményei és grafikai, valamint kortárs festők alkotásai és számos eredeti könyvillusztrációk mellett. A korábbi gyakorlathoz híven gyűjteményeinket nemcsak raktáron tartjuk, hanem igény szerint időszakos kiállításokon más helyszíneken is bemutatjuk.

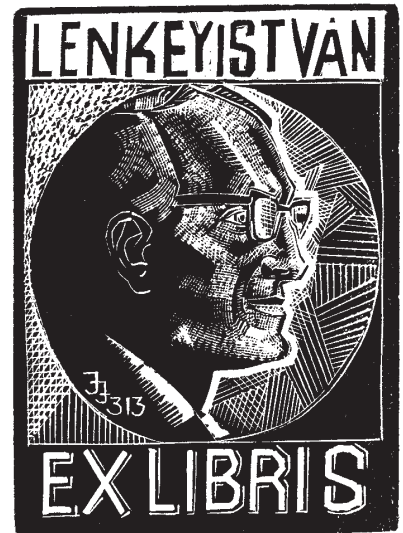
Zsuponyó Ujváry Mária

Április 19-én kiállítás nyílt meg Hatvanban Perei Zoltán grafikáiból. A helybeli Közművelődési Könyvtár a művész általuk őrzött hagyatékából mutatott be válogatást a Moldvay Győző Galériában. A tárlatot lapunk szerkesztőbizottságának tagja, dr. Arató Antal nyitotta meg.

A KBK tagjai egy alkalommal közös kirándulásuk alkalmával csodálták meg Sárospatakon Domján József hagyatéki kiállítását. Művészete a magyar hagyományokban gyökerezik, így bizonyára méltóképpen mutatja be kultúránkat az az anyag, mely hamarosan keleti vándorútra, Kínába és Japánba indul. Erről a Néző•Pont 34. száma is tudósít.

Józsa János fametszete, X2, Op. 313
(1978), 80×58

LAPSZEMLE

(Szerkeszti Soós Imre)

A dr. Vitéz Ferenc által szerkesztett NÉZŐ•PONT 34. kötetéből ismét több információ jut az olvasóhoz, mint egy újságstand teljes napilap készletéből. Lebilincselő az Angyali üdvözlét ábrázolásait áttekintő írás, rendkívül tágas horizontot nyit országos folyóirataink (mint pl. a Lyukasóra) szemléje is. Lapunk profilja és terjedelme azonban csak a kisgrafikai vonatkozások kimazsolázását engedi meg. Így örömmel olvastunk Gy. Szabó Béla kolozsvári emlékkiállításáról. Ugyanis a többek között 15 000 rajzot és 1 500 fametszetet az utókorra hagyó mester egykor a budapesti kisgrafikai kongresszus díszvendége volt. A „nagy utazó” emlékéit ex librisein kívül a *Liber Miserorum*, valamint grafikai mappái őrzik könyvtárainkban.

A város múltját idézik Debrecenben az immár hagyományossá vált könyvheti exlibrisek. A 11 lapos sorozatból bemutatott négy pompás metszet alkotói: *László Ákos*, *Gonda Zoltán*, *Tomus István* és *Vincze László*. (A sort záró művésztagunkról a

Vincze László linómetszete, X3

kiadványban még egyszer említés történik, ugyanis Vincze László rajzai szerepelnek egy, a kiadványban méltatott verseskötetben is.)

Sólyom Sándor linómetszetét verse kíséri a szerkesztő versválaszával együtt. Ugyancsak a szerző örökíti meg versében a Don Quijotét ábrázoló ex librisek láttán támadt gondolatait, melyeket az ábrázolt *Meskó-Póka* és *Upitis*-metszetek idéztek meg. Kuriózumnak számít a lapban közölt Exlibris-ballada, mely *Lenkey István* közreműködésével került a szerzőhöz, aki veretes rigmusokban közli annak fordítását. Ízelítőül álljanak itt a költemény bevezető sorai:

Exlibris, te szellemcímer.
Érzékeny, aprócska véset,
Benned minden bölcsességgel,
S nem számít a szerény méret.

Elég csak átlapozni a debreceni folyóirat 35. kötetét, a kiadványban számos ex libris képe tanúskodik arról, milyen becsben tartja a NÉZŐ•PONT eme „arisztokratikus szenvedély” tárgyait, a könyvjegyeket. A szemle készítőjének azonban illik mélyebbre is hatolni dr. Vitéz Ferenc százoldalnyi terjedelmet meghaladó lapjában.

A bevezető tanulmány a naiv művészet szakrális vonatkozásait idézi fel. Egy további cikk a kendlimajori művésztelep résztvevőinek munkáiról szól. A Nagykanizsa mellett létesült és immár 18. életévét megért alkotóhelyen akadémiai jellegű képzés is folyik, több meghívott külföldi művész közreműködésével.

Nemcsak a könyvjegyek alkotói, hanem az ilyen alkotást készítő gyűjtők is hasznos ismereteket szerezhetnek a református szimbólumokról szóló írásból, melyet szép számmal illusztrálnak régi és mai ex librisek, így pl. *Szilágyi Imre* és *Sólyom Sándor* lapjai. – Az angyali üdvözlét témájára vet pillantást a szerző, amikor ezek néhány vonását emeli ki a reneszánsztól a naiv művészetig terjedő időszakból.

König Róbert ló-ábrázolásairól lapunk 10. oldalán esik szó. Tanulságos összehasonlítást kínál a lap képekkel illusztrált cikke *Holló László* allegorikus lovairól.

Imponáló képanyaggal kísért méltatás olvasható itt *Németh Nándor* Amerikában elhunyt, neves exlibris-művésznünk munkásságáról. Egy további fejezetben az ő reklámgrafikai terveiről olvashatunk az életére vonatkozó, egyéb dokumentumok kíséretében. Németh Nándorról szólva nem hallgathatjuk el gyűjtőtársunk, *Skornyák Ferencné* nevét sem, aki – rokoni szeretettől fűtve – lelkesen gyűjti a róla szóló cikkeket is. Egyik ilyen, a szerkesztőhöz eljuttatott újságkivágás szerint a Metropolitan Museum gyűjteményébe vette a zseniális magyar művész exlibriseinek sorát. Páratlanul gazdag lapszemléjükben az ország számos folyóiratáról emlékeznek meg. Örömmel láttuk egy oldalon a KISGRAFIKA tavaszi számának címlap-képét, Kass János remek grafikájával. Nem marad el lapunk tartalmának értő ismertetése sem, amit a felénk irányuló rokonszenv és megbecsülés jeleként értékelünk.

A Genovában nemrég létrehozott inPRESSIONI c. lap immár második számát juttatta el hozzánk Ürmös Péter művésztagunk. A 36 oldalas, olasz nyelvű kiadvány számunkra ismét több érdekes cikket tartalmaz.

A katalán exlibris XX. századi neves képviselője *Josep Triado Mayol* (1870-1929) munkásságát méltatja írásában *Francesco Orenes*. A szerző a 300 darabos könyvjegy-életművet alkotó grafikust a katalán Novecento egyik alapítójának nevezi.

Örvendetes magyar vonatkozása a lapnak *Vén Zoltán* cikke a modern ex librissről, mely a szerző három rézmetszetű lapjának kíséretében jelent meg. Köztük a pisai Dómteret háttérül vevő remeklése, a Mario nevére készült lap is. Az olasz nyelvű cikk magyar változatát előző számunkban a magyar gyűjtők is olvashatták. – A következő írás címe: Az utazás és az ex libris. A nemes hobbi grafikai ábrázolásait szedte csokorba szerzője.

A mainzi Gutenberg Múzeum „rendkívülinek” nevezett exlibris-gyűjteményét ismerteti *Elke Schutt-Kuhn* cikke. A világhírű katedrális szomszédságában, pompás palotában kapott helyet az 1900-ban alapított múzeum, mely a város legnevezebb szülöttjének, Gutenbergnek emlékét hivatott ápolni. Természetszerűleg a hangsúly itt az ő tevékenységére esik, hiszen még az ő eredeti Bibliájából is két példányt őriznek itt. Könyvjegy-gyűjteményük 100 000 darabot tesz ki. Ezek egy részéről már 3 kötetes katalógus is készült, mely az 1880 és 1950 közötti lapokat írja le. A múzeum sok világhíres személyiség könyvjegyét is őrzi, de őriznek itt a vakok írásával készült, valamint selyemre, fakéregre, furnírlemezre nyomott kisgrafikákat is. A cikkel együtt közölt alkotások között magyar névvel is talál-

kozhatunk: Rosa Irányi virágos ex librisét Ella Irányi 1905 körül készítette.

A finn EXLIBRIS ABOENSIS 71. számának belső címlapján – szokásukhoz híven – olyan könyvjegyek képét közli, melyek alkotója ismeretlen, azonosításukat az olvasóktól várják. – Több oldalas cikket közöl a lap a Naantali városban megrendezett XVII. kongresszusokról, a résztvevőket ábrázoló számos fényképpel együtt. Országos találkozójukon meghívott művészként Magyarországról Ürmös Péter vett részt, aki előadásában a magyar exlibris történetét ismertette, számos kortársunk alkotásának vetítésével. Erről szóló beszámolójuk a művészlől három fényképet és hat kisgrafikájának képét is közli. A kitűnő nyomdatechnikával készült lap magyar vonatkozású oldalait szemlélve megállapítottuk, hogy a finn lapokban magyar művészlől ilyen sokirányú méltatás még nem jelent meg s ez kultúránk megbecsülését is jelenti.

Figyelemre méltó, színes kép látható a lap 11. oldalán: *Kekkonen* elnök ex librise. – Születésnapjuk alkalmával portréjuk és műveik egy-egy oldalnyi reprodukciója szerepel a 90 éves *Honkonen* és a 80 éves *Olvet* művésznőnek.

A cserkészlet 100 éves jubileuma alkalmából rövid cikk kíséretében a mozgalomra utaló, cserkészjelvényt ábrázoló kisgrafikákat közölnek. – „A Kőkor a szívünkben” című cikkében *Per-Axel Wiktorson* 16 olyan könyvjegyet mutat be, melyek keltakori dolmeneket ábrázolnak. (Megjegyezzük, hogy ugyanez a szerző korábban a svéd Exlibris-cirkuláret 2007/2. számában is közölt rövidebb írást. Erről lapunk 2007/3. számának lapszemléjében olvashattak.)

A BOOKMERK 33. számában *Aloys Vertongen* cikke ismerteti a belga ex libris történetét a *Graphia* folyóiratuk 1958-as alapításától kezdődően. Cikkében olyan, nálunk is többször megfordult, kedves művészeket említve, mint *Gaudaen*, *Vermeylen*, *Van Damme*, *Joke Van den Brandt*. – Ugyanitt két olyan művész ismertetése is olvasható, akik a Balkán országaiból telepedtek át Németalföldre. Közülük nálunk is jól ismert *Peter Lazarov*, akit igen tehetséges fametszőként jellemez a szerző, megemlítve a művésznak a kínai kultúra iránti szeretetét is.

Ismeretterjesztő cikket közölnek a Nemzetközi Exlibris-centrum egyik munkatársától, aki sok kép kíséretében tanácsot ad, hogyan kell létesíteni, kezelni a grafikai gyűjteményt. A több oldalnyi írás megértéséhez a flamand nyelv ismerete szükséges. – Végül „Új ex librisek” rovatuk néhány ilyen lapot mutat be, különböző nemzetek fiaitól, pompás színes képekkel.

A holland EXLIBRIS WERELD 53. számában *Waterschoot* cikke 7 illusztráció közlésével mutatja be *Hristo Naidenov* bolgár grafikust, szürrealista lapok alkotóját. – A mondák egyszerű lova, az Unikornis ábrázolásait tartalmazó könyvjegyeket szedte csokorba *Joop Runhardt*. Az alkotók Európa több országát képviselik.

A THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEWSLETTER 152. száma bemutatja a 65 éves *Takada* művésznőt, akinek lapjait a reneszánsz művészete ihlette és azok egyáltalán nem tűnnek „japános”-nak. Rézmetszetein főként portrék, emberi alakok láthatók, amint azt a 8 illusztráció mutatja. – Egy további cikk a Kyoritsu női egyetem exlibris-gyűjteményét ismerteti. 789 darab európai könyvjegyet őriznek itt, köztük

egy Dürer-tanítvány munkáját. A cikk szerint Japánban ennél nagyobb gyűjtemény is létezik: Kyoto város archívuma 10 000 darab ilyen lapot őriz.

A szerkesztő azt kérdezte Japán két neves gyűjtőjétől, hogyan keletkezett a gyűjteményük? Egyikük az ország exlibris-egyesületében szerezte meg ismeretét és anyagát, a másik a kezdő lapokat Bécsben vásárolta. Az első úrnak 2300 japán és 3000 egyéb könyvjegye van. A másik, a nálunk is jól ismert *dr. Sekine* 335 félé, saját nevére készült lappal és 73 Don Quijote-témájú kisgrafikával rendelkezik. Néhány oldallal hátrább az említett úr cikkben is szóba hozza ezt a spanyol témájú gyűjteményt, belőle 12 lap képét is közölve.

Érdekes hír, hogy a japán gyűjtők áprilisban meghívást kaptak Taivan szigetére, ahol a Nemzeti Múzeumban exlibris-kiállítás várta őket. Ennek katalógusa 123 oldal terjedelmű volt és az ott kiállított 500 könyvjegy mindegyikét színeiben is reprodukálták. – Végül még arról is olvastunk, hogy Japán két városában is kiállítást rendeztek *Dusan Kállay* alkotásaiból. Az 1948-ban Pozsonyban született művész arcképe is látható az erről szóló írás mellett, megemlítve, hogy az ex libris jelentős szerepet tölt be az alkotó életművében.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2010/2. száma arról ad hírt, hogy a Frederikshavn Kunstmuseum nagy exlibris-gyűjteményt fog összeállítani, hogy azt kiállítsák az ország mintegy húsz iskolájában. Ezzel kívánják az ifjúság érdeklődését a kisgrafika iránt felkelteni.

Cseh barátaink Pilzenben megjelenő folyóirata, a KNIŽNÍ ZNAČKA (magyarul: Könyvjegy) ez évi 3. számának egy cikke meleg szavakkal köszönti *Salamon Árpád* professzort 80. születésnapja alkalmából, megemlítve, hogy az ünnepelt a linómetszet elhivatott művelője. A cikk közli a művész szlovéniai lakcímét és egy színes linómetszetének képét.

Igen figyelemre méltó szokást gyakorol a lap, amikor egy-egy számában egyszerre több művészlől is közöl ismertést, így idővel az ország kisgrafikai művészetéről kap körképet az olvasó. Ezúttal *Matousova*, *Neuwirt*, *Hladik* művészetéről olvashat többek között az a gyűjtő, aki beszél szomszédaink dallamos nyelvét. Felénk irányuló figyelmük jeleként értékeljük, hogy gazdag lapszemléjükben ismertetik lapunk ez évi két számát is. Végül meg kell emlékeznünk dokumentumértékű közlésükről, melyben összefoglalják az ex libris életének világszerte lefolyt eseményeit.

Jiří Bouda (cseh, Prága) fametszete, XI (1981), 65×90

KÖNYVESPOLC

Massimo Battolla:

La Divina Commedia negli Ex Libris

Genova, 2010.

Levelezőlap méretű könyvecske érkezett a közelmúltban Olaszországból *Kőhegyi Gyula* művésztagunk kezeihez. Az Itáliában megjelent kiadvány címe: Az Isteni Színjáték az ex librisen. Ebben fent feltüntetett összeállítója olyan könyvjegyeket jelentetett meg eredeti színben és méretben, melyek a nevére készültek és Dante eposzának egy-egy jelenetét ábrázolják. Ez már a negyedik kötete a sorozatnak, melynek mindegyik lapján a Pokol egy-egy mondata szerepel, a kép ezt kívánja megjeleníteni.

A kötet bevezető szövegét maga a neves gyűjtő, Dante fáradhatatlan tisztelője, Battolla úr írta. Az ex libris és a Commedia összefüggéseiről *Gian Carlo Torre* olasz nyelvű előszavában olvasható kisebb tanulmány. Mintegy 60 könyvjegy képe látható ebben a pompás kiállítású könyvben. A lapok alkotói főként olasz művészek, de Európa több országából is érkezett alkotás a szerzőkiadó korábbi felkérése alapján. Hazánkat egyedül *Kőhegyi Gyula* alkotása képviseli, aki újabb felkérés alapján már a következő kötet képen munkálkodik.

Soós Imre

Egy szürrealista exlibris-művész: KASKIPURO

A Finn Exlibris Egyesület kiadása, Helsinki, 2010.

A címben szereplő művész nevével nem először találkozunk az olvasó. Lapunk 2008/4. számában *Leila Lehtiranta* finn újságíró írta már róla cikket abból az alkalomból, hogy a művész rézkarc-exlibrist készített a finn államelnök, *Athissaari* részére. A kisgrafika képe a cikkel együtt jelent meg és ízelítőt adott arról az egyedülálló alkotói világról, melynek alapján az ítések a szürrealizmus formavilága sorolják

Pentti Kaskipuro (1930-2010) finn grafikusművészt.

A könyv írója, *Niklas Bengtsson* mondanivalóit a művész főként mélynyomású technikával készült ex libriseire korlátozza. Nyilvánvalóan jelentős egyéb grafikai tevékenységéről alig esik szó. Ezzel szemben kultúrtörténeti alaposággal veszi számba a könyvjegyeket, az alkotásjegyzék időrendi sorában, az 1966. esztendővel kezdődően.

Az idén, szeptember 4-én elhunyt művész első ex librise a finn grafika egyik unikuma: egy könyv fedőlapjára rajzolt, úgynevezett szuperexlibris. Ennek rajzáról később lenyomatot is készítettek, így ez lett az első tétele a 43 ex librisből álló alkotásjegyzékének. A 68 oldalas, finn és angol nyelven megjelentetett könyv fejezetei a lapok stílusjegyei szerint is tagolódnak és elemzik a szürrealista gyökerekre utaló, majd a hybridumán alkotásokat. Ez utóbbin olyan kisgrafika értendő, melyen az emberi alakot növényi, állati vagy gépi elemek beiktatásával jeleníti meg. Egy ilyen lap képét közöljük e cikkben. Szó esik még a miszticizmus irányába tett kitérőkről is, de végül is a kiteljesedett szürrealizmus jegyeit viselő lapok adják meg munkásságának gerincét.

Pentti Kaskipuro rézkarca, C3

Az elemzések során az életmű mintegy fele képen is az olvasó szeme elé kerül és nem kell nagy műtörténeti jártasság ahhoz, hogy a néző megállapítsa az irányzat egyik vezéregyénisége, *Giorgio de Chirico* (1888-1978) hatását. A tanulmány szerzője is gyakran említi az olasz mester nevét és az ahhoz fűződő „Pittura metafisica” fogalomkörét, mint a korai szürrealizmus itáliai jelenségét.

A cikkünk elején említett, egyszer már bemutatott lap a finn köztársasági elnök kívánságára lakásuk egy részletét ábrázolja. Ebben csak egy leterített, kerek asztal és körülötte három közönséges tonettszék látható. A kisgrafika címet is kapott: SYMPOSITION. A Béke-díjas finn elnök szűkebb családjával ezeken ülve szokta a világ gondjait, dolgait megbeszélni. A csend-ülte szobának és tulajdonosának így kölcsönzött halhatatlanságot a nemrég eltávozott finn mester, akit a híres portugál exlibris-enciklopédia Európa meghatározó művészei között szerepeltet.

Soós Imre

EGYESÜLETI HÍREK

2011-ben ünnepli a KBK szegedi csoportja 50 éves megalakulásának évfordulóját. Ez alkalomból ünnepi összejövettel, kiállítás fogja az ünnep fényét emelni. Várható időpontja a „Szegedi Napok”-hoz fog kapcsolódni, amit május 21-22-én tartanak meg. *A 2011-ben amúgy is esedékes tisztújító közgyűlés ugyanezkor kerül megtartásra.*

A Somogyi Könyvtárban és a Kass Galériában kerülnek megrendezésre a kiállítások. A művészek részére a kiállítási felhívás már előző számunkban megjelent, de ezen számunkban megismételjük. Kérjük a művészeket, minél nagyobb számban vegyenek részt a pályázaton.

Erre az alkalomra kérjük egyesületünk művészeit, hogy az utolsó öt év alkotásaiból válogassanak össze egy-egy táblóra való könyvjegyet és alkalmi grafikát. Ezeket kérjük Rác Mária címére (6721 Szeged, Lengyel u. 5/b.) 2011. február 28-ig elküldeni. A grafikák maximális mérete 15×15cm.

Minden műből 2 példányt kérünk postázni, a kiállítás és az archiválás céljára.

Minden sokszorosítási eljárással és számítógépes technikával készült grafika beküldhető, kivéve az eredeti grafikákat és a fénymásolatokat.

*

Kérjük az egyesületi tagdíjat a mellékelt csekken, vagy személyesen mielőbb, de legkésőbb az első negyedév folyamán rendezni. A tagdíj 2000 forint/év, mint eddig. Külföldi tagjaink tagdíja 30 euro.

SUMMARY

Imre Soós: A Newly Established Van Gogh Centre Opened in the Netherlands

The new museum named "Vincentre" was given over to the public by solemn opening ceremonies.

Members of Van Gogh family and a numerous audience have seen the opening of a new exhibition of bookplates designed in memory of the painter. Ex libris by circa ten Hungarian artists were shown here, among them Gyula Kőhegyi was prominent with his 11 bookplates.

József Zenei: A Life in Service of Art

The great lady and honorary citizen of Szeged, Márta Kopasz, graphic artist, holding the honour of Magister Emeritus as well, has recently turned her 99 years. On this occasion an exhibition

was opened at Somogyi Library in Szeged displaying some of the most characteristic works of her oeuvre. The opening of this exhibition was a laudation. The article presents an overview of Márta Kopasz's biography.

Kornélia Tóth Vas: Why is It Beautiful That is Artistic?

Dr Kálmán Aniszi, a retired university professor, member of the Hungarian Writers' Association, gave a philosophical elaboration on the concept of beauty retrospectively to the approaches and definitions of past centuries from Antiquity to the beginning of the 20th century.

Zsófia Somogyi: Some Thoughts on the Art of László Feszt, Jr. On the occasion of his exhibition in Székesfehérvár, the article describes the features and motives of the artist born and active in Transylvania but now based in Budapest.

Anna Orbán: The 110th Anniversary of Károly Sterbenz's Birth The artist, accomplished in several fields of graphics, was born in Sopron in 1901 and he also died there in 1993. He mostly represented his native town in different kinds of techniques. He maintained strong relations with Austrian people. His career and his works are described in the article.

Lajos Palásthy: Róbert König Received "Master M. S. Prize". This October Róbert König, associate professor of the Hungarian University of Fine Arts and president of our society, was awarded the high distinction commemorating the anonymous late medieval painter, M. S. Up to this time the prize has been awarded to ten artists. A bronze statuette represents the prize.

Zsolt Várkonyi: László Lázár Nagy, Honorary Citizen in Cegléd This September the municipal corporation bestowed honorary citizenship on the graphic artist and painter in appreciation of his artistic works commended by László Földi, mayor of the town. *News, Reviews, Bookshelf, Society Life*

AUSZUG

Imre Soós: Neues Museum „Van Gogh“ wurde in der Niederlande eröffnet

In unserem ersten Artikel handelt es sich um die Einweihungsfeierlichkeiten „VINCENTRE“ des neuen Museums Hollands in Neunen. Die Mitglieder der Familie Van Gogh und eine große Anzahl von eingeladenen Gästen waren im Museum anwesend, wo auch eine Ausstellung der zum Andenken des Malers erstellten Ex Libris eröffnet wurde. Blätter von etwa zehn ungarischen Künstlern wurden ausgestellt. Die meisten Werke – elf Kleingraphik – sind von Gyula Köhegyi angefertigt.

József Zenei: Ein Leben im Dienst der Kunst

„Die Matrone von Szeged“ Márta Kopasz Graphikerin, Ehrenbürgerin von Szeged, Magister Emeritus hat vor kurzem ihren 99. Geburtstag gefeiert. Aus diesem Anlass wurde eine Ausstellung in der Bibliothek Somogyi in Szeged aus ihren Werken eröffnet, präsentierend die charakteristischen Werke eines Lebens.

Die Eröffnung der Ausstellung war eine Feier der Künstlerin. Der Artikel stellt den Lebensweg von Márta Kopasz vor.

Kornélia Vasné Tóth: Warum ist das Künstlerische schön?

Professor Emeritus Dr. Kálmán Aniszi Mitglied des Ungarischen Schriftstellerverbandes stellte in der Oktobersitzung von KBK (Förderkreis für Kleingraphik) theoretische, philosophische Erörterungen über den Begriff das Schöne an und unternahm dabei einen Rückblick auf verschiedene Betrachtungsweisen und Auffassungen widerspiegelnde Definitionen des Schönen in den vergangenen Jahrhunderten.

Zsófia Somogyi: Gedanken über die Kunst von László Feszt junior Unter dem Vorwand einer Ausstellung in Székesfehérvár werden die expressiven Umrissen, charakteristischen Motive der graphischen Werke des zur Zeit in Budapest lebenden Künstlers – stammend aus Siebenbürgen – der Reihe nach vorgenommen.

Anna Orbán: Károly Sterbenz ist vor 110 Jahren geboren Der Graphiker aus Sopron „das Faktotum der Graphik“ ist im Jahre 1901 in Sopron geboren und auch dort im Jahre 1993 gestorben. Er beschäftigte sich mit allen Zweigen der Graphik, er hat hauptsächlich Sopron in seine Werke verewigt. Er hatte gute Beziehungen auch mit dem Österreicher. Im Artikel wird sein Lebensweg dargelegt.

Lajos Palásthy: Róbert König Meister M.S. – Preisträger Im Oktober d. J. wurde dem Künstler, Dozent der Universität für bildende Kunst, Präsident unseres Kreises der Meister M.S. – Preis verliehen. Als hohe Anerkennung für seine Pferdedarstellungen wurde der Preis dem Künstler im Rahmen einer Ausstellung übergeben. Der Preis wurde bis heute zehn Personen verliehen und ist eine Kleinplastik aus Bronze dargestellt. *Zsolt Várkonyi: László Lázár Nagy Ehrenbürger der Stadt Cegléd* Im September d. J. hat der Stadtrat von Cegléd mit Rücksicht auf die Verdienste des Künstlers dem Graphiker und Maler László Lázár Nagy den Titel Ehrenbürger gegeben. Der Bürgermeister László Földi hat die Begründung vorgelesen. *Nachrichten, Presseschau, Bücherregale, Vereinnachrichten.*

RÉSUMÉ

Notre premier article parle sur le nouveau musée de la ville néerlandaise Nuëen. Le VICENTRE fut inauguré en présence des membres de la famille Van Gogh et du public nombreux. A cette occasion fut présentée à l'assistance l'exposition des petites gravures en mémoire du peintre. Les ex libris d'environ dix artistes hongrois y étaient aussi exposés. C'est notre artiste membre Gyula Köhegyi qui figure avec ses 11 gravures sur cette riche exposition.

József Zenei écrit sur l'exposition de Mme Márta Kopasz, âgée de 99 ans. Les oeuvres de la Grande Dame de Szeged ont illustré sa riche carrière artistique.

A l'occasion de notre assemblée d'octobre le professeur Kálmán Aniszi a parlé sur l'idée de la beauté. L'article de Mme Kornélia Vas fait connaître les déterminations du conférence.

Zsófia Somogyi publie un compte rendu sur l'exposition de László Feszt Jr. organisée à Székesfehérvár. L'artiste d'origine de Transylvanie vit actuellement à Budapest.

Anna Orbán fait connaître la carrière artistique de Károly Sterbenz (1901-1993) à l'occasion du 110ème anniversaire de sa naissance. Le célèbre artiste graveur né à Sopron a éternisé dans ses oeuvres les panoramas de son comitat natal.

Le Prix Maître M. S. fut adjugé tout récemment à Róbert König, privatdocent de notre Université des Beaux-Arts. D'après l'article de Lajos Palásthy l'artiste fut honoré par cette distinction pour reconnaître la qualité artistique de ses représentations du cheval.

L'artiste graveur László Lázár Nagy fut nommé citoyen honoris causa de la ville Cegléd. L'article de Zsolt Várkonyi traite cet événement, quand le maire de la ville, László Földi a exposé les motifs de la donation.

Rubriques ultérieures: Nouvelles, Revue de presse, Bibliophilie.